THESES

MEDICÆ

PARISIENSES.

1776. 1778.

THESES
PHYSIOLOGICÆ, HYGIASTICÆ, PATHOLOGICÆ, *ET* CHIRURGICÆ,
IN SCHOLIS MEDICORUM PARISIENSIUM PROPUGNATÆ.

AB ANNO 1752
AD ANNUM 1772

PARISIIS.

M. DCC. LXXII.

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.
QUÆSTIO MEDICA,*
QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ secundâ mensis Novembris, anno Domini M. DCC. LXXII.

M. ANTONIO-LAURENTIO DE JUSSIEU, Lugdunensis Academiæ Socio, Doctore Medico, Præside.

An nutrimentum tandèm detrimenti corporis causa?

I.

OMNIA quæcunque in hocce rerum universo Theatro existunt atque per vices oriuntur denuòque destruuntur corpora, quò propiùs ad incrementi sui culmen pertingunt, eò citiùs ad detrimentum vergunt. Ea lex est communis omnibus quæ existunt corporibus. Cur igitur res eòdem modo se non haberet respectu corporis humani? Nam si consideretur à primo formationis momento, quanta-ne ab eo tempore distat provecta hominis ætas? mucus enim organicus in ovo muliebri primum suppeditat fœtui alimentum. Deinceps corpusculum illud transeundo per innumeros formationis gradus ad terminum suum à creatore statutum pervenit; secùs illius moles in immensum augeretur: stamen enim primæ originis nihilum ferè est, si comparetur cum mole grandioris paulò fœtûs. Quanta ne jam tunc nativitatem inter & primum ejus ortum disparitas? Sique eâdem proportione usque ad octoginta annos continuò cresceret, non ne plus quàm giganteahinc exsurgeret moles? At res tamen ita se non habet; quò enim ortui sumus propiores, eò plus; quò verò ab eo remotiores, eò crescimus minùs: ita ut post adeptum incrementum quoddam à natura sancitum necessariò decrescamus. Per actiones vitæ nunquam non destruuntur partes solidæ corporis fluidæque; & quod mirabile, ut servemus tamen eamdem ferè figuram, similia tàm solida quàm fluida per easdem jugiter & assiduè restituuntur. Motibus quippe reciprocis vasorum fines villosi paulatìm avelluntur, succesivèqueque particula ultima à vicinâ in cohœsione suâ solvitur, è loco suo dimota depellitur, depulsa abreptaque eliminatur. Hâc deìn ablatâ, spatium relinquitur quod novâ confestim adimpletur. Citò enim atque una separata fuit, applicatur alia quàm exactissimè ipsi loco particulæ jam excussæ: quare acquirit dotes omnes ac debitas proprietates ad vitæ functiones subeundas, talesque quales habebant particulæ deperditæ. Verùm fieri hæc ipsa nequeunt, quin necessariò accidant in corpore humano diversæ, variis temporibus, mutationes quæ ultimò ipsum inducunt interitum.

II.

CORPUS humanum sibi derelictum minimè per se subsistit, sed extenuatur; in debilitatem deliquiumque cadit, nisi novo suppleatur ad compensandum amissum, nutrimento; neglecto verò destrueretur omninò ob solida detrita, fluidaque perpetìm exhalantia. Exigit ergò corporis natura, ad restaurandam ejus substantiam singulis temporibus deperditam, nutritionem, quâ non solùm in omnem dimensionem extendatur producaturque corpus, verùm etiam ut amissis pro modulo suppleatur. Hæc verò quùm nihil aliud sit quàm actus virium corporis cujus beneficio expanduntur partes; hinc est necessarium ut materia hæc nutritia subtilissima sit motuique aptissima; sicque ad mininas appellere partes easque extendere queat. Requiritur prætereà motus & vasorum pressio, ut intùs propellatur assimileturque, modò his accedant insupèr calor ac quies sufficiens; utroque præcipuè simul favente fluida solidescunt. Verùm enim verò cibus atque potus, tanquam alimenta, non

* Autore M. PETRO LALOUETTE, ann. 1743.

fecùs alunt, nisi ab organis aptè præparata sint, sed se cum ferunt illa elementa, è quibus materies nutritia elicitur; mutantur ea in chylum ex quò deinceps sanguis ac lympha, quæ ultima verè tandem nutrit, id quod adeò certum, ut quandiù homo legitimam non conficit lympham, tandiu non nutriatur idem. Illa verò, aquæ quoad fluiditatem simillima, vim pulmonum atque omnium viscerum experitur, in fluidum longè tenuius subtiliusque resolvitur, circuitibus repetitis assimilatur, opportunisque locis recipitur ac corporis ipsius motu vitali applicatur. Est autèm tenuissima, sicuti constat experimentis malpighianis, quibus observatum erat, omnem materiem undè excreverat pullus adeò fuisse tenuem, ut per ipsam substantiam testaceam fuerit difflabilis. Ergò tale liquidum est fons uberrimus undè compensatur corporis jactura. An ne in majoribus vasis ubi liquida simul mixta valido impetu abripiuiuntur? Absit; sed in omnium minimis. At quùm majora ex tenuioribus capillaribus conflentur, priora refici nequeunt, quin posteriora unà reparentur. Id supponit tamen omnesprægressas actiones fuisse legitimas integrasque; iis contrà deficientibus, repletur equidèm homo, verum non nutritur. Ritè autem se habentibus functionibus, sunt in corpore vires quæ alimenta commutare possunt. Ventriculus, musculi abdominales, diaphragma aliaque digestioni inservientia organa, nec non humores comminutionem perfectam reddunt; arteriarum ictus repetiti, varii lymphaticorum reptatus, musculorumque actiones præstant id ipsum officii genus: tonus ac partium robur digestioni validè strenùeque famulatur; si enim nimis constringantur, velut contingit in spasmis, turbatur defraudaturque nutritio; sin contrà nimium relaxentur, ut in affectibus cachecticis valdè indigestas recipiunt moleculas, id quod experientiæ deprehenditur consentaneum. Sed quoniam singulis momentis è corpore aliquid excernitur, necessum est, ut relinquatur locus ab hisce particulis vacuus quem materia nutritia explendo rursùs æquet. Neque verò unquam refici posset corpus nisi etiam quiete quâdam frueretur, quam somni præcipuè capit tempore; motu etenim continuò donantur partes, viriumque hoc ipso motu, vigilante præsertìm homine, fit dispendium, quod verò maximè quiescentibus restituitur partibus. Illæ moleculæ jam jam vi vitæ locisque debitis appositæ, deìn à calore quô gaudet foveturque corpus, in eodem situ consistere debent, magis coadunari, concrescere deperditorumque vice perfungi. Sic igitur clarè patet ad absolutam perfectamque nutritionem conspirare cuncta viscera, omnes vasorum actiones à maximis usque ad minima ultima debere.

III.

QUONIAM autèm in rebus naturalibus semper est à cognitis ad incognita progrediendum, ab effectibus nempè ad eorum causas, eamdem & nos sequemur methodum. Ea verò ut magis elucescat, instituenda venit comparatio inter diversæ ætatis corpora. In pueritiâ insignis est fibrarum mollities, laxus & rarus habitus; pori sunt ampli, partes flexiles; deìn major cum sit vasorum expeditorum numerus, ita major est etiam liquidorum moles relativa; rubet cutis ac florida conspicitur; agile evadit corpus ad omnes qualescumque functiones peragendas, adeòque ad circulum humorum nutritionemque fit aptius paulò, propterea quod minor partium adest cohæsio; ob solidorum laxitatem minusque eorum robur perspirabile est & ad virium dissipationem compositum: hinc majori alimentorum copiâ indiget, eamque in suam substantiam vi sufficienti & satis facilè redigit. In adolecentiâ verò fibras tensiores ac robustiores obtinet corpus, sanguinem subactiorem eumque optimum generat atque fovet, quem & validiùs propellit; major nunc est in humoribus aptitudo & ad servandam fluxilitatem facultas, proìn & ad circulum faciliùs decurrendum; ita ut fiat perpetua elementorum successio ac substitutio, nec ulla destructio sine æquali vicariâque restitutione, adeòque nutritio perfectior. Contrà verò in senectute maxima demùm fibris est rigiditas, hinc inflexilitas, reactionis difficultas vel impotentia, viarum atque canalium angustia, lentior liquidorum cursus, vel tandèm nullus; quies aut inertia perfecta, undè vel inspissatio eorumdem, vel quædam denique concretio cum ipsismet vasis: porrò perspiratio difficilior ob nimiam tubulorum cutis densitatem ac constrictionem. Præterea ex suâ parte fibræ ad se invicem accedunt, exeplluntque profusiùs liquida summè tenuia, crassioribus cum ipsis vasis coalescentibus; fugit evanescitque pinguedo, corrugatur cutis, desquammatur, unoque verbo, omnia fiunt rigida, contracta, concreta. Corpus quamvis in omni suâ dimensione seu volumine minui videatur, materia tamen densitate, duritie ac gravitate specificâ augetur atque increscit. Locus vix conceditur liquoribus ob inflexilitatem solidorum, reactionem in fluida diminutam aut abolitam, in minoribus præsertìm cerebri caniculis, propterea quod eorumdem abolentur cavitates: & hinc est quod repuerescant senes atque delirent. Memoria, ratiocinium, sensus denique omnes gradatìm habetantur aut delentur; perit motus, corpus fit rigidum atque immotum stat. Cerebrum cerebellumque liquida difficilè transmittunt; pereunt omnes actiones, omnis sistitur circulatio, nisi fortè quæ in vasis majoribus, licet ipsa

etiam admodùm lenta, peragitur. Senes non tantam quantam juniores alimentorum copiam appetunt, quippe quod organa concoctioni inservientia non tantâ vi subigendi, præparandi, uti nec dissipandi fluidi potestate pollent: hi enim simul atque majorem alimoniæ quantitatem assumpsere, quàm quidem par fuerit, mox afficiuntur plectunturque aliquo morbo. Hac-ce igitur ætate suis muneribus defungi non potest corpus, ad ruinam hoc ædificium ex ipsâmet partium nutritiarum depravatâ qualitate rapitur. Num verò hæc oritur ab alimentis quibus nutritur, augetur atque conservatur corpus? A verò non abludere hanc quæstionem ex hactenus dictis quis non videat? Quod si enim animadvertatur ad innumeras quæ corpori per totum vitæ spatium obtingunt mutationes, ipso ferè sole clariùs manifestabitur, in ipsis alimentis delitescere præcipuam detrimenti corporis causam.

I V.

VERUM cùm corporis evolutio per motum materiæ, & quidem fluidæ, progressivum perficiatur, hanc ad omnia loca transvehi moverique oportet quò sanitas conservetur. Quare opus est vasis quæ eam contineant & in quibus fluere possit ire atque redire sine ullo impedimento. Omnia placidè ac tranquillè geruntur dum juventute adhuc floret vigetque integris viribus corpus; sed si elementa quæ illud constituunt ita mutentur, majori partium insensilium compagine, tunc in ipsismet partibus ampliùs non adest eadem aptitudo atque facilitas ad omnia quot quot sunt munera exercenda. Quantum enim discrimen reperitur senile inter & juvenile corpus? In hoc scilicet plura sunt vasa quæ extensione particularumque appositione augentur, non numero, neque ullis crescentibus novis; in illo autèm vitæ viribus abolentur. In priori porrò plures juxtà se invicem morantur partes; in posteriori verò tàm propè sibi invicem appropinquantur ut planè cohærescant. Ergò cohæsio partium diversa in elementis corpus componentibus, diversis in ætatibus, plurimùm differt atque variat. Hinc in propatulo est, quî primis temporibus ab iisdem causis augeatur corpus quibus in posterùm decrescit atque destruitur. Effectus enim ac vis nutritionis est appositio particularum alimenti in vasorum minimorum cavo tum & variis in retibus. Sed si fines eorum tenaciores magisque resistentes fiant; tunc, auctis calore & motu, vasa indurantur, minuuntur diametro, retiaque solidescunt. Dum corpus est in statu perfecto, omnes canaliculi liberum transitum liquidis concedunt; inoffensa tunc est circulatio ac proindè sanitas vitaque perfecta. Sed quum homo alimentis nunquàm diutiùs careat quin causam interitûs proximam inveniat, in alimentorum usu remotam haud ineptè quærit. Nam materiæ alibilis particulæ in extremis vasculis experiuntur resistentias ex parte molecularum quæ in auras non abeunt; hinc impediuntur quò minùs ultrà progrediantur succi nutritii; aliundè vasa propter nimiam rigiditatem eos nec elaborare, nec expellere valent. Sanguis aliique humores motu lentiori difficiliùs per vasa aguntur; omnes languent functiones, fluida spissitudinem induunt ad stagnationem inclinant atque propendent: vires decrescunt, ipsæque amissæ mortem alliciunt. Vasa enim ab alimentorum particulis angustiora facta, molliùs oscillant pigritiùsque sese contrahunt, postremò humores contentos comprimunt atque compingunt, ut in molem coëant concretam, imò irresolubilem, infarctus, obstructionesque in toto corporis habitu genituram. Strata hinc fiunt super strata in vasorum minimorum lacunis, undè minuuntur, coarctantur, clauduntur vasa humoresque cum ipsis in unam quasi massam coalescunt. At hæc fieri non possunt quin partes magis magisque indurescant, dein plùs quoque comprimant liquida contenta atque horum densitatem efficiant. Calor idèm præstat, humidum ex interstitiis abigendo dissipandoque. Constat siquidem, non sufficere flexilitati conciliandæ exiguarum partium constitutionem levemque tantùm cohæsionem, nisi simul sit vis aliqua, nempè, liquidum ipsum mobile & inter partes se mutuò contingentes vel elementa collocatum, irrorans humectansque eadem & à concretione impediens. Hinc interposito hoc-ce liquido à se invicem distinentur separatæ fibræ; eodem quoque redduntur ad motum aptiores; remoto contrà coucrescunt eædem, undè perit omnis flexilitas ac motus. Tales proprietates in ipsis elementis obviæ, sunt ratio cur suprà se invicem volvi atque revolvi possint donec ad ultimum contactum pervenerint, ultrà quem si progrediantur, jam facta est resolutio. Calor ergò atque compressio has dotes mutant; liquidum hoc-ce expellendo, rigiditatem cum tempore partibus solidis; adeòque majorem immobilitatem inferunt, quâ nimium auctâ, reactio in fluida contenta minor evadit aut omninò cessat. Hinc ergò motûs defectus, quies, fluidi inspissatio, tandemque hujus cum solidis coalitus; dehinc obstructio universalis, totiusque corporis immobilitas; fibræ fiunt rigidiores, gravitateque specificâ augentur; undè compactiores densioresque evadunt, minùs mobiles adeòque fluido subigendo, expellendo impares; hinc spirituum viriumque defectus; hinc decrementum partium mollium adeòque marcor corporis, inertia, frigus, mors.

V.

OMNES qui in corpore gignuntur insuntque humores ex ingestis tanquàm fonte scaturiunt atque derivantur. Hæc alimenta vitæ viribus in chylum sanguinemque vertuntur, undè segregantur dèinceps cæteri quicunque liquores. Liquido hinc constat, quod si vasorum textura sit paulò densior, liquores difficillimè permeent, adeòque ibi morentur; cùmque aliàs sint inertia od nimiam à corde distantiam vimque hujus imminutam, hinc lentè labuntur: insuper calore in corpore reliquo adhuc inspissantur instar albuminis ovi postquàm experti fuerint infinitos quasi mutationis gradus. Parietum vasorum collapsus, eorumque nimia rigiditas, concretio fluidorum & in ipsismet vasis oborta, induratio insuperabilem resistentiam objicit. Cordi igitur utpotè rigido, vis propellendo liquido par non est, adeòque nec vitæ conservandæ sufficiens. Minuitur hæc vis in dies; augetur inertia & pondus fluidorum movendorum, quia nil ferè excernitur, homine præsertìm singulis diebus plura ingerente. Cùm enìm accipiat ab alimentis novam succi nutritii quantitatem, isque ob occlusa vasa appellere neque ejici possit, obturat vasa quarum diameter fuit imminuta è liquidorum particulis suprà se invicem positis, ac proindè brevior redditur humorum circulus, capillaribus obstructis transitum ipsis jam priùs denegantibus. Notum est, totum olim cranium non nisi ex membranis distinctis coaluisse; humores qui circulatoriis legibus devehebantur secum afferebant nutrimentum quod replebat canaliculos has-ce membranas contexentes. Illud vi vitæ horum parietibus astruebatur, calore indurabatur, & iisdem perseverantibus in substantiam solidissimam abibat. Quare quæ anteà membranam efformabant vasa non tantùm succo nutritio augustata sunt, sed penitùs clausa rigent. Nam ìn Senectute ne unicum quidem vas remanet, sed consolidatum osseumque conspicitur totum, sine pinguedine, vasis sanguiferìs, ac futuris orbatum. Vasa umbilicalia pervia olìm erant, jam verò absque vestigio deleta sunt. Sinus falciformis non nunquam visus est osseus, nec minùs mediastinum cordisque tendines; si tandem diutissimè vitâ motuque fruatur corpus, sanumque sit & multûm exerceatur, habebit ferè omnes partes osseas, quia citius hoc modô fluidum lubricans absumitur. Quod si jam hygieines experientiam consulamus, confirmabuntur exactè quæ adhuc stabilivimus. Nam cur in senibus tàm potens imò præcipuum confortans agnoscitur vinum, Cur in assuetis solum ferè quod restet sanitati aliquandiù conservandæ refugium? Homines scilicet, maximè senescunt ac tandem fatali naturæ corporisque lege moriuntur à diminutâ vel abolitâ circulatione, adeòque calore pereunte, vinum autem vasa stimulando liquorum motum resuscitat ac promovet, solida roborat, atoniam præsentem tollit, nimiamque eorum rigiditatem aliquandiu vincit, eademque ut reagant sic cogit. Quid verò sanguinis missio moderata in iisdem senibus non prodest? Hæccine in vasis ad molem liquidorum minuendam, quò partes alibiles faciliùs moveri possint confert? Nonne, relaxando vasorum parietes, obstructiones impedit? Nùm nimia alimentorum copia ob solidorum rigiditatem non subacta satis, magis opplendo spatia, obstructiones auget? Non ne idèò diæta paulò tenuior parciorque ad eundem finem suadetur ut necessaria? Ex his simul collectis concludere liceat:

Ergò nutrimentum tandèm detrimenti corporis causa.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Martinus-Jacobus-Clarus ROBERT, *Serenissimi Ducis Bipontini Archiater, nec-non à Consiliis & Secretis.*

M. Joannes-Baptista Franciscus DE LA RIVIERE, *Consiliarius Medicus Regis ordinarius in ejus Castelleto.*

M. Joannes-Franciscus-Clemens MORAND, *Eques, Castrorum & exercituum Regis nuper Medicus: Regiâ Scientiarum Academiâ Parisiensis Socius ordinarius, & Regiâ Societate Londinensi: Regi Medicorum Nanceianorum Collegii Socius Honorarius: apud Leodicos, Collegii Medici Assessor Honorarius, nec-non Civitatis muneratus.*

M. Maximilianus-Josephus LEYS.

M. Guido DANIÉ DESPATUREAUX.

M. Martinus NOUGUEZ.

M. Joannes DESCEMET, *Censor Regius, Chirurgiæ Latino Idiomate Professor designatus.*

M. Cleriadus VACHIER.

M. Ludovicus-Alexander GERVAISE.

Proponebat Parisiis JOANNES-FRANCISCUS-ACHILLES LALOUETTE, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1772.

à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1772.